

УДК 631.173

ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТВАРИННИЦТВІ

**Болтянська Н.І., к.т.н., доц. кафедри ТСТТ,
Болтянський О.В., к.т.н., доц. кафедри МЕЗ**
(Таврійський державний агротехнологічний університет)

У статті наведено схему показників оцінки ефективності застосування ресурсозберігаючих технологій, що включає в себе техніко-економічну, організаційно-економічну, еколого-економічну та соціально-економічну складові та дозволяє комплексно визначити доцільність їх впровадження і подальшого використання, виявити "слабкі" місця і оперативно прийняти заходи для їх усунення.

Постановка проблеми. Аграрний сектор - один з найбільших споживачів енергії в Україні. Тому, з точки зору стратегії раціонального використання енергетичних ресурсів і підвищення енергоефективності аграрного сектора України, зокрема тваринництва, необхідно здійснити економічне обґрунтування стратегії енергозбереження, вивести на український аграрний ринок сучасні інноваційні системи будівництва, технологій і матеріалів; визначити напрями можливого використання нетрадиційних поновлюваних джерел енергії в тваринницькій галузі [1-3].

Головною причиною високої енергоємності процесів є низький технологічний і технічний рівень тваринницької галузі, використання малоефективних енерговитратних технологій. Масштаби використання досягнень науково-технічного прогресу в Україні значно відстають від використання аналогічних технологій в розвинених країнах світу. Тому стоїть завдання пошуку нових технологічних підходів, які дозволяють понизити витрату електроенергії, палива і інших матеріальних ресурсів на виробництво тваринницької продукції [4-6].

Розглядаючи витрати енергії тільки у тваринницькій галузі сільськогосподарського виробництва, можна відмітити основну закономірність: на одиницю продукції витрати збільшуються. Враховуючи, що процеси виробництва продукції тваринництва переважно здійснюються в стаціонарних умовах, створюються сприятливі можливості для використання електроенергії. При цьому в структурі енергетичних ресурсів, які використовуються в тваринництві, значно зростає роль нетрадиційних (альтернативних) джерел поновлюваної енергії - водної, вітрової, сонячної, енергії біогазу.

Одним з пріоритетних напрямів розвитку молочного скотарства виступає модернізація і технічне переозброєння виробництва, впровадження інтенсивних технологій утримання і доїння корів [7,8].

Аналіз останніх досліджень. У роботах Жовтянського В., Куліка М. Стогнія Б. розглянуті загальні принципи енергозбереження і механізми реалізації політики енергозбереження. Грачева Л. і Маляренко В. займалися питаннями підвищення ефективності використання нетрадиційних джерел енергії в тваринницькому комплексі країни. Корчемний В., Федорей В. і Щербань М. приділяли увагу питанням енергозбереження в агропромисловому комплексі. Маляренко В. і Гальчак В. розглядали альтернативні джерела енергії і основи теплофізики будівель. Проте, на даний момент, залишається ще багато питань, що вимагають рішення.

Формулювання цілей статті. Розробити схему показників оцінки ефективності застосування ресурсозберігаючих технологій, дозволяє комплексно визначити доцільність їх впровадження і подальшого використання, виявити "слабкі" місця і оперативно прийняти заходи для їх усунення.

Основна частина. Для забезпечення раціонального використання наявних ресурсів і впровадження інноваційних ресурсозберігаючих технологій в господарствах галузі молочного тваринництва необхідно розробити організаційно-економічний механізм, що забезпечує створення необхідних умов для їх застосування. У наукових джерелах, присвячених розробці організаційно-економічного механізму, є різні визначення, які зрештою зводяться до головного, - це система стосунків, що виникає в процесі виробничої діяльності і представляє сукупність організаційних і економічних методів, регульованих правовими нормами, забезпечує створення необхідних умов реалізації інноваційних технологій в тваринництві [3].

У нашому випадку організаційна складова цього механізму представляє систему ланок виробничої структури, адаптовану до застосування інноваційних технологій в молочному тваринництві. Способи організації зв'язків між елементами організаційної структури повинні сприяти оптимальному розподілу трудових ресурсів з урахуванням вимог до продукції, що випускається, на зовнішньому і внутрішньому ринках, а також забезпечувати ефективне функціонування усієї виробничої системи на основі правових норм і нормативів, що регламентують технологічний процес.

Економічна складова є інтегрованою системою форм і методів планування, ціноутворення, управління виробництвом, збуту виробленої продукції, мотивації і стимулювання праці, обліку, контролю і аналізу функціонування виробництва, спрямовану на здійснення технічного переозброєння і впровадження інтенсивних ресурсозберігаючих технологій в молочному тваринництві.

При цьому застосування нових технологій на основі відповідного організаційно-економічного забезпечення усіх технологічних процесів припускає отримання певного ефекту, який може бути виражений не лише в підвищенні матеріального стану підприємства, але і в поліпшенні соціальних умов, організації праці, екологічній ситуації і т. д. В результаті досліджень

нами запропонована структурно-методична схема показників оцінки ефективності застосування ресурсозберігаючих технологій, що дозволяє комплексно визначити доцільність їх впровадження і подальшого використання, виявити "слабкі" місця і оперативно прийняти заходи для їх усунення (рис. 1).

Рисунок 1 - Система показників ефективності застосування ресурсозберігаючих технологій в молочному скотарстві

Досягнення певного порогу ефективності і її подальше підвищення за допомогою правильної реалізації організаційно-економічного механізму використання інноваційних технологій в тваринництві - складний, багатогранний процес. Його забезпечення потребує комплексного розвитку системи умов і чинників сільськогосподарського виробництва, які за своєю природою дуже різноманітні і численні, взаємозв'язані і взаємообумовлені,

змінюються в часі, впливають на явища і процеси і самі піддаються впливу в результаті соціально-економічного розвитку і науково-технічного прогресу. В залежності від передбачуваних результатів господарської діяльності вони можуть носити як позитивний, так і негативний характер. Їх вивчення дозволяє правильно оцінити результати роботи, виявити і використовувати резерви зростання, економічного потенціалу підприємства, підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва. Умови і чинники, що позитивно впливають на результати господарської діяльності, дозволяють повніше виявити резерви збільшення економічного потенціалу, поліпшення його використання, стабільного економічного розвитку. Аналіз чинників, що негативно вплинули, попереджає їх виникнення, сприяє усуненню недоліків в роботі.

Висновок. Забезпечення підвищення ефективності застосування ресурсозберігаючих технологій в молочному скотарстві за допомогою правильної реалізації організаційно-економічного механізму використання інноваційних технологій в тваринництві потребує комплексного розвитку системи умов і чинників сільськогосподарського виробництва, які за своєю природою дуже різноманітні і численні, взаємозв'язані і взаємообумовлені, змінюються в часі, впливають на явища і процеси і самі піддаються впливу в результаті соціально-економічного розвитку і науково-технічного прогресу.

Література

1. Karol C. Instalacja zgazowujaca osuszony osad sciekowy. / C. Karol // Motrol: Motoryzacja i Energetyka Rolnictwa. – 2011. Vol. 13, A.-P.80-93.
2. Стратегия энергосбережения Украины: Аналитико-справочные материалы в 2-х томах: Общие основы энергосбережения. К: Академперіодика, 2006. Т1. – 510 с.
3. Артемова Е. И. Экономические аспекты инновационного развития животноводства: автореф. дис. д-ра эк. наук. / Е. И. Артемова. – Краснодар, 2008. – 45 с.
4. Болтянская Н. И. Пути развития отрасли свиноводства и повышение конкурентоспособности ее продукции / Н.И.Болтянская // Motrol: Motoryzacja i Energetyka Rolnictwa. – 2012. Vol.14. No3, b.-P.164-175.
5. Грачева Л.И. Повышение эффективности использования нетрадиционных источников энергии в животноводческом комплексе страны / Л.И. Грачева, Н.В. Брагинец, А.Н. Брагинец, С.Н. Брагинец// - Луганск: Элтон, 2008. – 652с.
6. Макарец Н.Г. Технология производства и переработки животноводческой продукции.-Калуга: «Манускрипт», 2005.
7. Скляр О. Г. Механізація технологічних процесів у тваринництві: навч. посібник / О.Г.Скляр, Н.И.Болтянская. – Мелітополь: Колор Принт, 2012. – 720 с.

8. Кожамуратов, Н. Ж. Эффективность производства продукции и снижение трудовых затрат в животноводстве / Н. Ж. Кожамуратов // Аграрная наука. - 2009. - № 11. - С. 20-22.

Аннотация

Показатели оценки эффективности применения ресурсосберегающих технологий в животноводстве

Болтынский О.В., Болтынская Н.И.

В статье приведена схема показателей оценки эффективности применения ресурсосберегающих технологий, которое включает у себя технико-экономическую, организационно-экономическую, эколого-экономическую и социально-экономическую составу и позволяет комплексно определить целесообразность их внедрения и дальнейшего использования, выявить "слабые" места и оперативно принять мероприятия для их устранения.

Abstract

Indexes of estimation of efficiency of application of resource-saving technologies are in stock-raising

O. Boltyanskiy, N. Boltyanska

In paper over of indexes of estimation of efficiency of application of resource-saving technologies, which includes for itself технико-экономическую, organizationally-economic, эколого-экономическую and socio-economic to composition and allows complex to define expediency of their introduction and further use, educe "weak" points and operatively to accept measures for their removal, is brought in the article.